

Základná škola, Štúrova 341, 094 31
Hanušovce nad Topľou

**ETICKÝ KÓDEX PEDAGOGICKÝCH
A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOV**

Etický kódex tvorí neoddeliteľnú súčasť „Pracovného poriadku“ školy a jeho ustanovenia sú záväzného charakteru. Konanie v rozpore s jednotlivými ustanoveniami je kvalifikované ako porušenie pracovnej disciplíny so všetkými dôsledkami v zmysle platných právnych predpisov.

Hanušovce nad Topľou, dňa 01.02.2024

*RNDr. Natália Verčimáková,
riaditeľka školy*

Etický kódex obsahuje základný rámec správania sa pedagogického a odborného zamestnanca v Základnej škole, Štúrova 341 Hanušovce nad Topľou. Určuje morálne povinnosti, ktoré by mal pedagogický a odborný zamestnanec dodržiavať pri výkone svojej profesie. Hlavným cieľom etického kódexu je stanoviť základné zásady a pravidlá správania sa zamestnanca a vytvárať tak základ pre udržiavanie dôvery verejnosti vo výkon verejnej sféry.

Výkon pracovnej činnosti podľa § 6 zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „pracovná činnosť“) má nespochybniteľný etický rozmer v podobe ochrany najvyšších ľudských hodnôt, dôstojnosti človeka a slobody na ceste za vzdelaním v duchu demokratických a kultúrnych princípov zakotvených v Ústave Slovenskej republiky a právnom poriadku Slovenskej republiky.

Etický kódex zaväzuje každého pedagogického alebo odborného zamestnanca, aby dbal na dôstojnosť svojho postavenia v škole, komunita a v spoločnosti. Súhrnom všeobecne uznávaných princípov, ktoré by mali tvoriť základ morálnych povinností pedagogického a odborného zamestnanca, sú:

1. princíp autonómie a zodpovednosti,
2. princíp rešpektovania spravodlivosti a fungovania v rámci demokratickej spoločnosti,
3. princíp kritického myslenia

Každá z týchto hodnôt a princípov predstavuje súbor práv a morálnych povinností, ktoré tvoria etický rámec pre učiteľskú profesiu a zároveň sú odrazom spoločenského chápania etických hodnôt, ktorých aplikáciu spoločnosť očakáva. Akceptovanie etického kódexu pedagogickým zamestnancom alebo odborným zamestnancom znamená prijatie osobného morálneho záväzku pri výkone svojej pracovnej činnosti.

I. POSLANIE A MORÁLKA PEDAGOGICKÉHO ALEBO ODBORNÉHO ZAMESTNANCA

- neustále sa vzdeláva, projektuje si celoživotné vzdelávanie, zvyšuje svoju kvalifikáciu a snaží sa získavať najnovšie informácie a poznatky zo svojho odboru; je tvorivou osobnosťou, a preto je otvorený zmenám a stále hľadá nové poznatky a nové riešenia,
- pri výkone svojej profesie má základné práva a slobody zaručené Ústavou Slovenskej republiky bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie; nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať,
- vyznáva a otvorene sa hlási k ideálom demokracie a humanizmu, svojím konaním a vystupovaním zvyšuje spoločenský status pedagogického a odborného zamestnanca; je nezávislý a slobodný, ale jeho voľba nesmie urážať ľudskú dôstojnosť a šíriť násilie; o svojom pôsobení podáva pravdivé informácie, aby mohli byť objektívne posúdené jeho kompetencie,
- povinnosťou pedagogického a odborného zamestnanca je usmerňovanie a objektívne hodnotenie práce žiaka; rešpektovanie jeho individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb s ohľadom na jeho osobné možnosti a schopnosti; odhaľovanie a rozvíjanie jeho špecifických talentov a nadania; podnecovanie iniciatívy, kreativity a samostatnosti žiaka

II. VZŤAH PEDAGOGICKÉHO ALEBO ODBORNÉHO ZAMESTNANCA VOČI SEBE SAMÉMU A K VÝKONU PRACOVNEJ ČINNOSTI

- je si vedomý svojej zodpovednosti, ktorou spoluvytvára etické vlastnosti a ľudsky mravné kvality mladej generácie; je vzorom pre spoločnosť,
- prispieva k tvorbe kvalitných medziľudských vzťahov, ich udržiavaniu a podieľa sa na vytváraní atmosféry vzájomnej dôvery a úcty; spája svoju profesionalitu so stotožnením sa s vykonávanou pracovnou činnosťou a prejavovaním úsilia byť morálnou a odbornou autoritou,

- odovzdáva mladej generácii kultúrne dedičstvo národa a ľudskej spoločnosti a vzhľadom na tradície pôsobí ako spolutvorca súčasnej i budúcej kultúry, čo však predpokladá jeho vzdelanosť a tvorivého ducha,
- je si vedomý svojich možných omylov, a preto ak pochybí, musí si vedieť priznať chybu a byť schopný niest' za ňu zodpovednosť; získané informácie a podnety dokáže kriticky prehodnotiť a následne ich uplatniť v praxi,
- je pri výkone pracovnej činnosti nositeľom ľudskejšti, empatie, kompetentnosti a v hodnotiacom prístupe je objektívny a spravodlivý; pri osobných stretnutiach dodržiava princípy etickej komunikácie

III. VZŤAH PEDAGOGICKÉHO ALEBO ODBORNÉHO ZAMESTNANCA K ŽIAKOM A ZÁKONNÝM ZÁSTUPCOM

- chráni a rešpektuje rovnako všetkých žiakov a ich zákonných zástupcov, bez ohľadu na ich pohlavie, náboženské vyznanie alebo vieru, rasu, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotný stav, výsledky psychologických a iných vyšetrení, vek, sexuálnu orientáciu, manželský stav a rodinný stav, farbu pleti, jazyk, politické alebo iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, majetok, rod alebo iné postavenie,
- vytvára v triede pokojné a bezpečné prostredie a tvorivú atmosféru, v ktorej sa budú žiaci cítiť šťastní, spokojní a budú sa radi vzdelávať,
- buduje si vzťah so žiakmi založený na vzájomnej úcte, rešpektovaní všetkých občianskych práv a povinností vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a Deklarácie práv dieťaťa,
- vychováva a vzdeláva žiakov zdvorilo, trpezlivo, primerane veku a v súlade s platnými základnými pedagogickými dokumentmi,
- plní si profesionálne povinnosti voči žiakom čestne a spravodlivo, rešpektuje osobitosť každého z nich; prihliada na ich špecifické vzdelávacie potreby,
- pri výkone pracovnej činnosti aktívne chráni žiakov pred všetkými formami sociálno-patologických javov, ktoré narúšajú sebaúctu žiaka a integritu jeho osobnosti, netolerujú sa fyzické tresty ani iná forma ponižujúceho zaobchádzania, intímne, romantické alebo sexuálne vzťahy so žiakmi,
- poskytne konzultácie ohľadom výchovno-vzdelávacieho procesu rodičom resp. zákonným zástupcom žiaka po dohode alebo v stanovenom čase; napomáha rozvoju vzájomných vzťahov a spolupráce medzi rodičmi a učiteľmi, prípadne vedením školy, tieto vzťahy

buduje na základe vzájomnej úcty a dôvery; považuje informácie o rodinách, ktoré získa pri svojej práci za mimoriadne dôverné, zaobchádza s nimi zodpovedne a chráni tak osobnú dôstojnosť žiakov a členov ich rodín,

- pravdivo prezentuje pozitívne aj negatívne výsledky svojej práce, práce svojej školy alebo školského zariadenia,
- tému alebo otázku, ktorá je vo vede a v spoločnosti vnímaná ako kontroverzná, prezentuje na vyučovaní ako kontroverznú, vyhýba sa nevyváženému prístupu k téme a zamlčovaniu niektorých stanovísk, spochybňovaniu overených faktov a poznatkov vedy alebo prezentácii neoverených alebo nepravdivých informácií, ale aj preferencii niektorého názoru, ktorá nepodporuje prezentáciu slobodného myslenia nositeľov protinázoru, rozvíja schopnosť žiakov analyzovať spoločenskú situáciu z ich vlastnej pozície

IV. VZŤAH PEDAGOGICKÉHO ALEBO ODBORNÉHO ZAMESTNANCA KU KOLEGOM, KU ŠKOLE A K VEREJNOSTI

- pedagogický a odborný zamestnanec je aktívnym a spolupracujúcim členom tímu školy pri výchove a vzdelávaní žiaka,
- o vzniknutých problémoch otvorene komunikuje, aktívne hľadá riešenia a neprenáša zodpovednosť za svoje zlyhanie na ostatných kolegov alebo na zamestnávateľa,
- aplikuje svoje kompetencie v rámci základných etických princípov, pravidiel v oblasti vzťahov s rodinami žiakov, vedúcimi pedagogickými zamestnancami alebo s vedúcimi odbornými zamestnancami, kontrolnými orgánmi a s perspektívnymi zamestnávateľmi absolventov školy,
- zaujíma sa o dianie v škole a aktívne sa podieľa na činnostiach v rámci realizácie výchovy a vzdelávania a chodu školy; pri napĺňaní svojich cieľov dbá na stratégie a zámery školy,
- chráni česť, dôstojnosť a súkromie seba samého, kolegov, žiakov, zákonných zástupcov a zástupcov zariadení; obozretne nakladá s dôvernými informáciami; nepoužije ich neoprávnene, v neprospech alebo na znevýhodnenie človeka či organizácie, ktorej sa priamo alebo nepriamo týkajú,
- spolupracuje pri výchove a vzdelávaní s vedením školy, korektne vystupuje v komunikácii s vedúcimi zamestnancami, akceptuje prípadnú kritiku a nedostatky v jeho práci,
- si je vedomý toho, že neetické správanie je neprijateľné nielen u neho samého, ale aj u jeho kolegov; také konanie neignoruje, netoleruje a zákonnými prostriedkami podniká aktívne

kroky k jeho náprave, konfrontuje túto situáciu s dotýčným kolegom; nekritizuje a neznevažuje prácu kolegov v ich neprítomnosti; ak nenastane zlepšenie, informuje o tom vedenie školy alebo konkrétnu osobu či komisiu, do ktorej kompetencií spadá riešenie etických problémov a prehreškov,

- vníma proces začleňovania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do bežného života ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, pri tom spolupracuje a komunikuje s príslušnými organizáciami,
- aktívne, profesionálne a empaticky vstupuje do procesov tvorby klímy v škole tak, aby sa etablovala ako otvorený a bezpečný priestor vrátane komunikácie s mimoškolskými organizáciami, ako aj s verejnosťou
- vyjadruje a prejavuje svoje občianske postoje a názory na verejnosti so zreteľom na morálny obsah a zásady etického správania stanovené týmto etickým kódexom, vrátane ich publikovania na sociálnych sieťach a internetových fórach